

DEMOCRATIE - VAN LOKAAL TOT GLOBAAL v.v.

EEN FLUWELEN (R)EVOLUTIE

THE POWER OF/TO/BY THE PEOPLE

1. WAAROM? De kracht van het Waarom?

OMDAT HET DE HOOGSTE TIJD IS VOOR EEN ECHTE DEMOCRATIE, WAARIN ALLE BURGERS MEDEVERANTWOORDELIJK ZIJN VOOR DE PUBLIEKE ZAAK

Ter inspiratie: Demos kratein – trias politica – vastlopende isme's – scheiding kerk en staat – kloof burger/overheid – groeiende ongelijkheid – ondemocratisch partijpolitekstelsel – links/rechtspolarisatie - 4^e macht – 5^e macht - implementatie mensenrechten & duurzame doelen – competent openbaar bestuur - stemmen op inhoud – burgerinitiatieven — commons - transitie – innovatie – glocalization - blockchain – social media– wij zijn de democratie - the real democratic challenge .....

- WAAROM? OMDAT ...

- EEN ECHTE DEMOCRATIE LOKAAL BEGINT

- DE INVULLING VAN DE RECHTEN EN PLICHTEN VAN MENSEN LOKAAL BEGINT

- HET KAN, JUIST IN TIJDEN VAN DIGITALISERING & GLOBALISERING, TERUG NAAR DE BASIS

**- BOVENLOKAAL (VAN VNG TOT VN) ALLEEN KAN FUNCTIONEREN OP EEN SOLIDE
LOKALE BASIS**

- OMDAT EEN PROFESSIONALIRINGSSLAG VAN HET OPENBAAR BESTUUR NODIG IS

**- OP (INTER)NATIONAAL NIVEAU ALLEEN DAT INTEGRAAL GEREGLD HOEFT TE
WORDEN, WAT HET LOKALE/REGIONALE OVERSTIJGT**

- INCLUSIEVE GEMEENTEN ALLEEN MOGELIJK ZIJN VAN ONDEROP

- ALLES AL GEZEGD IS EN GESCHREVEN, MAAR NOG NIET GEDAAN ☺

**Ter inspiratie: No one left behind - it takes a village to raise a child - healthy cities -
childfriendly cities – fearless cities - smart cities**

2. WIE en Wanneer ? De kracht van Wie en Wanneer

DE INWONERS VAN DE GEMEENTE ZIJN DE BASIS VAN DE LOKALE DEMOCRATIE. ZIJ ZIJN AUTOMATISCH LID VAN DE LOKALE GEMEENTE-VERENIGING EN BETROKKEN BIJ EN MEDEVERANTWOORDELIJK VOOR DE HET REILEN EN ZEILEN VAN DE GEMEENTE

Ter inspiratie: the citizens own the city – commons – iedere burger telt – de democratie dat ben jij – Staatscommissie parlementair stelsel - inclusief – directe democratie – diversiteit - crowdsourcing – deep democracy - rechten & plichten – bridging the gaps – e-governance - digicommissaris - DIYT (do it yourself together) – agenda stad - lokale democratie in beweging .....

De huidige zg. representatieve democratie is èn niet representatief èn niet democratisch èn niet effectief. Zeker, op lokaal niveau is er beweging gaande en zien we nieuwe ontwikkelingen. Wat we ook zien is dat deze doorgaans leiden tot incidentele (burger)initiatieven of meebesturen in de marge. Een radicale omwenteling van achterhaalde instituties is noodzakelijk, een kanteling die geleidelijk en op democratische wijze (practice what you preach) tot stand kan komen.

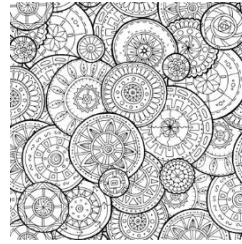
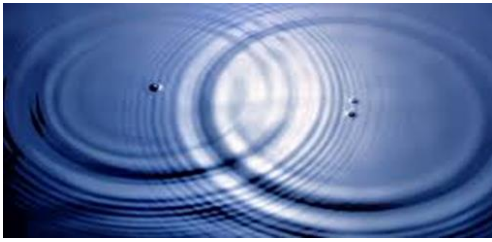

Europese Week

1 DAG? van de Lokale Democratie 1

WEEK?

Einddoel: 388 democratisch bestuurde gemeenten(verenigingen). Alle inwoners zijn automatisch lid van de lokale gemeentevereniging. Zij kiezen het algemeen bestuur en bepalen actief mee het beleid. Er is stemplicht voor iedereen die hiertoe psychisch en fysiek in staat is. De blockchaintechnologie maakt dit mogelijk. Gedurende de proefperiode en in de transitiefase zal blijken hoe en of de huidige publiekrechtelijke rechtspersonen gehandhaafd, aangepast of opgeheven kunnen worden. Politieke partijen zijn overbodig. Mensen kunnen zich verenigen en verdiepen op gedeelde raakvlakken, interesses, expertise e.d. Te denken valt aan lokale/regionale jeugdraden, seniorenraden, cultuurraden, gezondheids-/zorgraden, onderwijsraden, milieuraden enz. Op regionaal/provinciaal niveau werken de gemeenteverenigingen samen t.b.v. het bovenlokale beleid en op landelijk niveau ontstaat t.b.v. het landelijk openbare bestuur een geheel getransformeerde VNG, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Het afbouwen van de politieke partijen en het versterken van het politieke openbare bestuur betekent ook het opheffen van de Staten Generaal en het einde van de constitutionele monarchie. Het betekent versterking, versteviging en professionalisering van het lokale bestuur, uitmondend via regionale/provinciale samenwerking in een het landsbestuur via de VNG. De kennis en expertise bij de ministeries gaan vallen onder de VNG en waar nodig naar regionaal en lokaal. Hetzelfde geldt voor adviesraden, planbureaus en de gehele infrastructuur aan publieke diensten. Het algemeen en dagelijks bestuur van de VNG vertegenwoordigen het land naar buiten en dragen zorg voor het internationale beleid, als makelaar tussen basis en beleid, tussen burger en overheid v.v., globaal dus. Gelukkig groeit de behoefte aan een betere democratisch systeem en staan meer steeds meer praktijkvoorbeelden ten dienste. Good of bad practices, er valt altijd te leren. En.....democratisering is een continue proces en democratische rechtsstaten groeien mee. Goede en slechte voorbeelden zijn om van te leren. e Idem op Europees niveau en voilà intercontinentaal is het framework ook al klaar, de totaal vernieuwde Verenigde Naties.

**388 GEMEENTEN DIE
ELKAAR 'RAKEN' EN SAMEN EEN STROMEND NEDERLAND VORMEN MET INVLOED TOT
OVER HAAR 'GRENZEN'.**

Start Voortraject: 9-15 oktober 2017

In de week van de Europese Locale Democratie (“for a thriving local democracy”) van 9-15 oktober 2017 gaat Democratic Challenge in samenwerking met de bestaande democratische initiatieven een pitch uitschrijven onder alle gemeenten voor totaal nieuwe verkiezingen. Het streven is via deze pitch te komen tot een zo breed mogelijke diversiteit aan gemeenten. Groot en klein, stad en platteland, arm en rijk, conservatief en progressief, mono- en multicultureel, positief en negatief over experiment, enz. Maar..... Met 1 (deel)gemeente kunnen we ook beginnen. Vanaf oktober 2017 tot februari 2018 heeft een gemeentevereniging i.o. de gelegenheid om op democratische wijze een sollicitatiecommissie samen te stellen, profielschetsen voor leden van het Algemeen Bestuur op te stellen, een open werving- en selectieprocedure te starten en wat verder voor de vorming van een vereniging i.o. nodig is. In februari moet de kandidatenlijst bekend zijn. Politieke partijen spelen dus geen rol meer. In dezelfde periode stellen de gemeenteverenigingen i.o. een lijst op van inhoudelijke beleidsonderwerpen die lokaal van belang zijn. Vervolgens gaat een effectieve voorlichtingscampagne hierover van start. Deze loopt tot de verkiezingen in maart.

Start proefproject(en): gemeenteraadsverkiezingen 21 maart 2018

In de gemeenteverenigingen die meedoen kunnen de inwoners op 21 maart 2018 stemmen op twee lijsten. Eén lijst met kandidaten voor het Algemeen Bestuur en één lijst met inhoudelijke zaken waarover zij zich kunnen uitspreken.

Vanaf 21 maart 2018 kan het dan gekozen Algemeen Bestuur van de gemeentevereniging aan de slag. Het algemeen bestuur kiest op transparante wijze een dagelijks bestuur en legt eveneens op democratische wijze de beoogde gang van zaken vast in statuten en huishoudelijk reglement. Op deze wijze komen ook de jaarlijkse werkplannen en de daarbij behorende begroting tot stand. De geldstromen zullen een radicale wijziging ondergaan. Een echte decentralisatie met de daarbij behorende middelen en een afslanking van het centrale systeem. Doel is ook om de trend van grootschaliger, slechter en duurder om te buigen naar kleinschaliger, beter en waarschijnlijk ook goedkoper. Te hopen valt dat de WRR dit najaar met een verstandig advies komt inzake geldcreatie, waardoor aan bezuinigingen in de publieke sector ten behoeve van de private financiële sector een einde komt. Belastingen en heffingen kunnen lokaal, provinciaal en landelijk in samenhang en solidariteit en al naar gelang de behoeften berekend worden. Nu het landsbestuur niet meer onderhevig is aan partijpolitieke belangen kan makkelijker op onafhankelijke wijze bestuurd worden, met zo min mogelijk invloed van de lobby van het bedrijfsleven, belastinggunsten t.b.v. de corporates of bijv. subsidies aan vervuilende of unfair handelende bedrijven. Op elk niveau van het openbaar bestuur zal maatwerk geleverd moeten worden. Competente bestuurders en uitvoerders die ten dienste staan van de samenleving, zijn hard nodig. Educatie van burgers en speciale aangepaste opleidingen voor openbaar bestuur vanuit een integrale visie en missie zijn het plaveisel van de transitiepaden.

De publieke sector heeft een belangrijke voorbeeldfunctie te vervullen, als het gaat om de arbeidsvoorwaarden voor de mensen die zorgen voor de algemene nutsvoorzieningen. Dat betekent onder meer diversiteit, gezonde arbeidsomstandigheden en werktijden, behoorlijke salariëring, enz. Zo kan ook met het oog op de herverdeling van arbeid en in het kader van combinatie van betaald en onbetaald werk een 25-urige werkdag in de publieke sector een gezonde optie zijn. Wetenschappelijke begeleiding, onderzoek, monitoring, evaluatie e.d. zorgen voor de Next Steps. Zie ook verder onder Wat en Hoe.

Ter inspiratie de 12 european principles of good governance:

- fair conduct of elections, representation and participation – responsiveness – efficiency and effectiveness – openness and transparency – rule of law – ethical conduct – competence and capacity – innovation and openness to change – sustainability and long-term orientation – sound financial management – Human Rights, cultural diversity and social cohesion - accountability

3. WAT & WAAR? De kracht van Wat en Waar

Uitgangspunten van lokaal beleid zijn de Internationale Rechten van Mens, Vrouw en Kind. Gemeentelijke diensten staan het dichtst bij de mensen en kunnen in kwalitatieve en kwantitatieve zin deze Rechten en Plichten implementeren. Sinds 2016 zijn gemeenten ook medeverantwoordelijk voor het behalen in 2030 van de 17 Sustainable Development Goals, de Global Goals van de Verenigde Naties, waaraan Nederland zich gecommitteerd heeft.

Ter inspiratie: #armoede - #gezond voedsel - #welzijn - #goed onderwijs - #unstereotype - #schoon water en sanitair - #duurzame en schone energie - #fatsoenlijk werk - #duurzame infrastructuur - #eerlijke verdeling - # veilig - #duurzame productie/consumptie - #milieubescherming - #zeebescherming #duurzame ecosystemen - # recht - #samenwerken

IEDERE GEMEENTE IS VERANTWOORDELIJK VOOR BEHOORLIJK OPENBAAR BESTUUR . DAT ZIJN DUS ALLE BURGERS.

De belangen van de burgers, i.e. de leden van de gemeentevereniging, staan centraal in het lokale en bovenlokale beleid. Alle leden dragen daarin verantwoordelijkheid. Het is eigen belang te zorgen voor een goed functionerende gemeente. Iedere dag hebben burgers op de een of andere manier te maken met de publieke sector. Van energie en water tot de openbare weg en van politie en belastingen tot zorg en alle andere publieke diensten.

Het begin van de politieke verantwoordelijkheid van de burger luidt het einde in van politieke partijen. Van landelijk tot lokaal is de strijd om de kiezer verworven tot het hanteren van slogans, algemeenheden en mediaspektakel. Garanties voor behoorlijk en deskundig bestuur zijn ver te zoeken.

JE PAD ZOEKEN

5 TRANSITIEPADEN	
Smart Digital Delta	[towards zero marginal costs]
Smart Energy Delta	[towards zero carbon]
Circular Economy	[towards zero waste]
Entrepreneurial Region	[towards new productivity]
Next Society	[towards an inclusive society]

De transitiepaden naar een echte democratie, te beginnen op lokaal niveau, zijn paden die nog gemaakt moet worden. Verhard, onverhard, soms doodlopend. Bepaalde voorwaarden voor dit avontuur zijn:

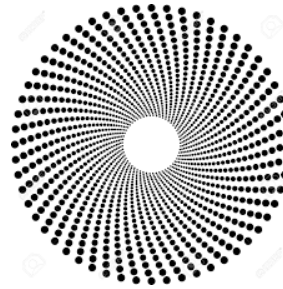
- Voorlichting/interactief. In heldere taal aan alle betrokken partijen duidelijk en transparant maken wat openbaar bestuur betekent en voor welke taken de gemeentevereniging staat, wat zijn missie, visie en doelen voor de korte en langere termijn. Alle sociale media zijn hiervoor in te zetten, doel- en doelgroepengericht.

Voor burgers zijn de grote lijnen nodig, de onderbouwing, de feiten en cijfers, de argumenten. Op deze wijze kunnen ze ook daadwerkelijk de medeverantwoordelijkheid dragen.. Kortom, SMART en SWOT. Voor de bestuurders, de commissies en alle andere uitvoerders zijn ook nodig de specifieke kennis en ervaring wat betreft hun portefeuille of vakgebied. De competentie tot het samenwerken vanuit een integrale aanpak, nodig voor de ontkokering is een van de vereiste bekwaamheden, naast bijv. communicatieve vaardigheden. Op deze wijze zijn zij in staat tot interne en externe dialogen en een

vleugje LSD (luisteren, samenvatten en doorvragen).

- Onderwijs. Burgers moeten niet alleen weten wat hun rechten en plichten zijn, maar ook wat hun verantwoordelijkheden voor de gemeenschap inhouden. Binnen het onderwijs komt steeds meer aandacht voor de vaardigheden die nodig zijn om als individuele burger in een gedigitaliseerde samenleving te kunnen functioneren. De uitkomsten voor het debat #onderwijs2032 geven aan dat voor leerlingen vooral van nut zijn de competenties: aardig, vaardig en waardig. Van jongs af aan betrokken bij de lokale democratie zullen jongeren hierin meegroeien en het een vanzelfsprekende zaak vinden. Zoals ze bijv. ook snappen dat stoppen bij een rood licht wel zo handig is. Het betrekken van wat oudere generaties zal ingewikkelder en lastiger zijn. Weerstand tegen verandering, gewend aan weinig of geen betrokkenheid, onwil tegen medeverantwoordelijkheid voor de 'eigen' zaak zijn een van de vele bekende hindernissen bij hervormingen c.q. vernieuwingen.
- Transparantie. Er ligt een uitdagende taak voor het door de leden gekozen Algemeen en Dagelijks Bestuur van de Gemeentevereniging. Iedere gemeente is weer anders qua organisatie en inhoud en ieder bestuur zal hiervoor dan ook de capaciteiten moeten hebben. Het bestuur kan in dat opzicht nog het een ander leren van het bedrijfsleven. Heldere doelen stellen, missie/visie uitdragen, duidelijke taakverdeling cocreëren, effectief samenwerken, haalbare en betaalbare targets stellen, efficiency enz. Het helpt wellicht om in dergelijke termen te denken. Dus, bijv. een PCEO, public chief executive officer, in plaats van burgemeester, een PCFO, een public chief finance officer, in plaats van een wethouder van financiën, een PCTO, enz.
Dat het een divers team van deskundigen moet zijn, dat is zeker.
Behoorlijk bestuur vergt een steeds grotere inzicht om tot uitzicht te komen. Ondersteuning in de vorm van Raden van Toezicht en Advies zijn aan te bevelen. Om ook goed te weten wat er bij de inwoners leeft komen ook een jongerenraad, een ouderenraad, een gezondheidsraad, een onderwijsraad, een speciale SDG-raad en andere lokale afdelingen, zoals goed functionerende lokale rekenkamers, planbureau's enz. Uiteraard allemaal betaald werk.
- Het Algemeen Bestuur draagt zorg voor een bureau met voldoende, kundig en deskundig personeel om alle taken die onder de verantwoording van de gemeente vallen naar behoren uit te voeren.

- **Neem de tijd.** Veranderingen, zeker zulke ingrijpende, kosten tijd. Het gaat niet alleen om innerlijke weerstand tegen veranderingen en vergroten en professionaliseren van politieke verantwoordelijkheden. Voor zover bekend, is er nog geen vergelijkbaar voorbeeld. De weerstand zal zeker niet alleen van de lokale bevolking komen, maar zal vanuit allerlei hoeken, verwacht en onverwacht, op alle niveaus, regionaal, landelijk, internationaal. De gevestigde belangen zijn groot, zowel partijpolitiek als vanuit de private sector. De verwevenheid tussen de publieke en private sectoren kan heel ver gaan. Wellicht zullen bepaalde privatiseringen teruggedraaid moeten worden, een signaal dat meer gehoord wordt.
- **Alle publieke voorzieningen terug naar de basis,** laagdrempelig, haalbaar, betaalbaar. Meer mensen in de gezondheid, zorg, onderwijs, preventie (criminaliteit, geweld binnenshuis en buitenshuis, pesten enz.), veiligheid, recht, publieke media, vervoer, duurzaam & circulair, multidisciplinaire inspectie enz.

Ter inspiratie:– Code Oranje – sociocratie - KING – Denktank VNG – Meervoudige Democratie - Nederland Kantelt – bottom-up - Society 3.0 – Transition Towns – Urgenda - Nudge – methode ‘Duisenberg’ – de Friesche Dorpentop – Hollandse Kroon – burgerbegroting – G1000University – open overheidsdata – cybersecurity – privacy – follow the money – follow the food– follow the resources - follow your community – de grote transitie – lokale ombudsfuncties -

4. HOE? De Kracht van Hoe

BETER EEN GOED OPGEZET EN UITGEVOERD PROEFPROJECT IN DE HAND DAN EEN PAAR MISLUKKINGEN IN DE LUCHT

Ter inspiratie: #democratisch #veilig #eerlijk #gezond #duurzaam #circulair #transparant #open #divers #kleinschalig #veelvormig #unstereotypee ....

Het streven is een representatieve proefperiode op te zetten met een verscheidenheid aan gemeenten, verspreid over het land: van grote stad tot klein dorp, stad/platteland, arm/rijk, monocultureel/multicultureel, conservatief/progressief, traditioneel/innovatief enz. Maar, als er één (deel)gemeente begint, ook o.k.

Het nieuwe stemmen gaat over kiezen voor competente bestuurders en over inhoudelijke zaken. In een continu proces, dat gepaard gaat met heldere, transparante informatie, toelichting, feiten en cijfers, gericht op onafhankelijke waarheidsvinding, met de mogelijkheden van hoor en wederhoor, met de mogelijkheid van nader onderzoek, arbitrage en wat dies meer zij. Een kritische blik op de bestaande wet- en regelgeving en waakzaamheid t.a.v. gebruikte, en wellicht achterhaalde modellen is geboden. Stoppen met de doorgeslagen financialisatie en starten met een zo reëel mogelijke weergave van baten en lasten. Dit alles zo sociocratisch mogelijk.

niet 1x per 4 jr

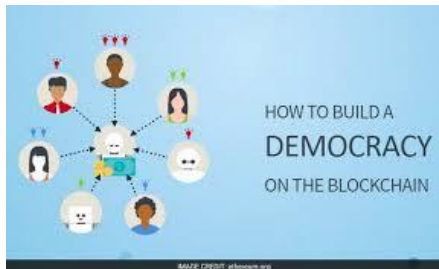
naar behoefte

Een aantal gemeenten is al in een voorbereidende fase naar een beter functionerend democratisch systeem. Te denken valt aan Hollandse Kroon die als eerste gemeente in 2019 al geheel digitaal wil zijn. De Friese dorpentop is inspirerend, zoals zovele andere initiatieven in binnen- en buitenland. Denk aan Barcelona, Bright Hongkong, Porto Alegre, Estland, maar ook aan de Bristol Pound en andere community currencies, die in positieve zin naast andere betaalmiddelen kunnen blijven bestaan en gunstig kunnen zijn voor de lokale economie, mits het uiteraard een gemeente indicatoren hanteert als #fair,

#healthy, #sustainable #safe enz. Koplopers kunnen in ieder geval doorpakken.

De kanteling in de lokale democratie vraagt een sterke begeleiding vanuit de voor de hand liggende kanalen, maar een speciaal pleidooi hier voor begeleidend multidisciplinair wetenschappelijk onderzoek is op zijn plaats. In het voortraject en tijdens de proefperiode in de proefproject-gemeente. Monitoring, evaluatie en bijstellen voor vervolfase zijn allen belangrijke middelen en stimulansen voor verdere doorontwikkeling.

- Al in een vorig hoofdstuk is het belang van uitgebreide voorlichting en informatie ook tijdens de aanloopfase gesignaleerd. Voldoende basiskennis is nodig om gedurende de proefperiode gebruik te maken van de kennis van de experts alsmede zo optimaal mogelijk in te zetten op de kennis van de bewoners in kwestie, de zogeheten crowdsourcing, in dit geval communitysourcing.
- Het is raadzaam dat een gemeente die wil meedoen zich oriënteert bij zo veel mogelijk relevante experts en instituten. Hetzelfde geldt voor de vervolfasen in het traject: connect, cooperate & cocreate.

The Future of Democracy

in a world of blockchains

Imagine that...

In the future, we won't be citizens
of a nation state anymore

Instead we will be citizens/users of
different blockchains

Our constitutions will be the
underlying algorithms of those
blockchains, and the consensus
mechanisms that define it

Inspiratie: wisdom of the crowd – Open Overheid – guerilla-ambtenaren – platform 31 – good governance – genderbudgeting – Stad van Morgen – DIEm25 – WorldConnectors – P2P – democratie op maat – compliance – civic tech – fintech - beter benutten – meten is weten is geweten -

5. Toelichting

Al decennia lang houd ik mij bezig met het openbaar bestuur, als betrokken burger, maar ook als bestuurder in verschillende nationale en internationale functies. De profit-sector is mij overigens ook niet onbekend.

De laatste jaren heb ik mij geheel gericht op verschillende terreinen van de samenleving, met bijzonder belangstelling voor onderwijs, gezondheid, democratie en economie vanuit een integrale visie en aanpak.

De ontwerpwedstrijd is voor mij een mooie aanleiding geweest om mijn kennis en documentatie over democratie en de ideeën die ik de loop der tijd heb ontwikkeld om te komen tot een beter functioneren van het openbaar bestuur te bundelen, in te dikken en tot een concreet en praktisch gericht ontwikkelingsmodel te komen. Kortom, om vorm te geven aan echte Lokale Democratie i.o.

Juist vanwege de diverse projecten die ik onder handen heb, ontbreekt mij de tijd om er de vorm aan te geven zoals ik het graag zou willen. Het zij zo. Dit concept is een eerste serieuze aanzet om ergens in Nederland op een of meer plaatsen een constructief proefproject aan te gaan. Juist de samenhang van de verschillende projecten waarmee ik bezig ben, versterken mij in de overtuiging dat een goed en gezond lokaal openbaar bestuur een absolute voorwaarde is om te komen tot :

- behoorlijk onderwijs voor de 2,5 miljoen leerlingen in het po en vo, met een geweldige impact voor de samenleving
- goede en gezonde integrale kindcentra, idem
- een eerlijke, gezonde, duurzame en circulaire economie
- een gezond en veilig leefklimaat enz. enz.

Ik heb me willen beperken tot een overzichtelijk verhaal. Hopelijk is het dat geworden. Geen boekwerk van honderden pagina's met evenzovele voetnoten, maar een serieuze schets voor de transitie naar een Nederlandse democratische rechtsstaat met hopelijk een besmettelijk effect. Met af en toe een verwijzing naar die wereldbibliotheek over democratie vol boeken, rapporten, adviezen, onderzoek, artikelen, av-materiaal, van de verre oudheid tot heden. Voorlopig bestaat er, wat dat betreft, nog een diepe kloof tussen denkers/ schrijvers en daders/ makers. Of bijv. de kloof tussen het flitskapitaal van de 'global casino' en de 17 nog te bereiken Global Goals. Ooit gaf ik als lid van een overheidsadviescommissie het advies tot 'kleinschaligheid en veelvormigheid', op basis van Scandinavisch onderzoek. Dat advies is helaas nog even actueel. Dat een land als Noorwegen met een partijpolitieke parlementaire constitutionele monarchie wereldwijd als het meest democratische land wordt gezien, vind ik een pijnlijke waarheid.

Het gaat ook om 'duizend bloemen laten bloeien' en dit geval om 388 gemeenten te laten bloeien. Dat is mijn insteek.

Nieuwe termen en guru's over 'democratie' buitelen nog steeds over elkaar. Maar veel van de analyses, voorstellen, overwegingen en conclusies leiden keer op keer tot de vraag: En Nu? En Hoe? In deze geconstateerde lacune probeer ik voorzichtig te voorzien. Geenszins vrijblijvend. Volgende stappen moeten genomen worden. Ik zie hiertoe mogelijkheden..

Uiteraard op democratische wijze. Met de wijsheid en inzet van al degenen die de echte democratie een warm hart toedragen en bij de ontwikkeling hiervan betrokken zijn. Zij zijn onmisbaar, noodzakelijk en gewenst.

Op naar het verbinden van de losse radarstukken van de Democratic Challenge. ☺.

Jouw democratie, mijn democratie, onze democratie

Conny Bergé

Huizen, 29 juni 2017

Bijlage 1

SCHETS TRANSITIEPADEN NAAR EEN (LOKALE) DEMOCRATIE: VAN LOKALE GEMEENTEVERENIGINGEN NAAR VERENIGING VAN NEDERLANDSE GEMEENTEN (VERENIGINGEN)

Teneinde de politieke kloof tussen burger en bestuur, tussen basis en beleid te overbruggen, onderstaand een schets om te komen tot een echte democratie, van onderop, via een professionele gemeente, regio en provincie naar een breed gedragen professioneel nationaal en Europees/internationaal publiek bestuur en beleid.

Start nu! Op naar de gemeenteraadsverkiezingen, 21-03-2018

Uiteraard is iedere gemeente anders, kent iedere gemeente een andere historie, cultuur, eigen omstandigheden en is ingebed in het huidig partijpolitieke stelsel. Een mooi momentum om van start te gaan met de democratische transitie zijn de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2018. Het is zinvol de voorbereidingen zo spoedig mogelijk in 2017 te starten, om een zo democratisch mogelijke aanpak te realiseren. De start behoeft niet onmiddellijk lokaalbreed te zijn. Ook een gedegen ervaring op wijkniveau (zeker in grotere gemeenten) is bijzonder waardevol en biedt bij professionele evaluatie grond voor verbetering, uitbreiding, verdieping, versnelling en...vervolg. Op deze wijze kunnen gemeenten ervaringen uitwisselen, zoals de experimenten van Democratic Challenge 'Van Challenge naar change' al laten zien.

Onderzoek en opgedane praktijkervaring bieden voor nu de volgende indicaties voor aanpak:

Op lokaal niveau*: STEM LOKAAL IN HET STEMLOKAAL

Een lokale werkgroep

- start een **inventarisatie** van het lokale burgerinitiatieven,
- legt hiermee contacten, coördineert **samenwerking** en zorgt voor een diverse, brede vertegenwoordiging
- verzamelt vanuit deze brede samenwerking de lokale **stand van zaken** in alle publieke domeinen incl. het huidige gemeentelijk beleid.
- schakelt, om tot zo veel mogelijk **feiten, cijfers en achtergronden** te komen, waar nodig en wenselijk, adviesraden, ondersteuningsinstituten en overige ter beschikking staande instanties in. Van rekenkamers tot data van het CBS tot specifieke experts.
- communiceert deze gegevens in verband met de basale in- en afstemming op interactieve wijze **met de inwoners** van de betr. gemeente, bij voorkeur in samenwerking met de gemeente
- stelt in samenspraak met alle betrokkenen/bewoners een **kieslijst** samen bevattende de belangrijkste gemeentelijke bestuurs- en beleidszaken. Dit betekent dat naast de inhoudelijke thema's ook een nieuwe vorm van bestuur van de gemeentevereniging wordt voorgelegd inclusief de stappen die nodig zijn om te komen tot een zo professioneel mogelijke uitvoering van het democratisch tot stand gekomen lokaal beleid.
- het spreekt voor zich dat bij deze kanteling van de 'Haagse stomp' naar het lokale 'speelveld' **bekostiging** een uitermate belangrijke rol gaat spelen. Een breed spectrum van deskundigen

zal deze omschakeling dienen te begeleiden. Gemeenten gaan een veel grotere rol spelen in de democratische uitvoering en zal dienovereenkomstig bekostigd moeten worden. De gekozen onafhankelijke, professionele bestuurders zullen alle publieke domeinen adequaat moeten kunnen aansturen. Voor de uitvoering zullen de publieke diensten bemenst moeten worden door voldoende professionals. De omkering van top-down naar bottom-up betekent een gigantische verschuiving. Ook deze omschakeling van meer geld naar de gemeenten voor de uitvoering van beleid en minder naar het Rijk worden voorgelegd.

- **bovenlokale zaken** worden op deskundige en interactieve wijze naar het regionale c.q. provinciale niveau gebracht. Vanuit de gemeenteverenigingen zal een professionele regionale/provinciale vereniging van publiek bestuur in het leven moeten worden geroepen om alle belangen van de publieke zaak op regionaal/provinciaal niveau naar behoren te kunnen behartigen.

- tenslotte kunnen burgers zich op deze wijze op 21 maart 2018 uitspreken over echt inhoudelijke zaken, het lokale beleid, en een daarbij behorend democratisch gekozen onafhankelijk professioneel verenigingsbestuur voor de uitvoering. De intentie is in een aantal stemlokalen inwoners op deze te laten stemmen, naast de traditionele kieslijst waarbij zij één persoon kunnen aankruisen. **STEM LOKAAL IN HET STEMLOKAAL**

*een uitgewerkt format voor een start op lokaal niveau is beschikbaar

Op regionaal/provinciaal niveau:

- Zoals hierboven aangegeven, vanuit de lokale gemeenteverenigingen zullen de overheidszaken die op regionaal c.q. provinciaal niveau spelen, neergelegd moeten worden bij de regionale/provinciale vereniging van gemeenteverenigingen. De lokale verenigingen zetten deze regionale/provinciale verenigingen op en zorgen voor competente bestuurders die de bovenlokale aangelegenheden bemensen op bekwaame wijze weten te behartigen. Ook hierin spelen de inwoners van de betr. regio/provincie gemeenten uiteraard hun democratische rol. Zij kunnen deze via hun vertegenwoordigers in het lokale bestuur op interactieve en democratische wijze op bovenlokaal niveau uitoefenen.
- Op hun beurt leggen de regionale/provinciale verenigingen de zaken die op nationaal en internationaal niveau geregeld moeten worden, neer bij de landelijke vereniging van regionale/provinciale verenigingen.

Op nationaal/internationaal niveau:

Om de democratische gang van zaken te garanderen, gaan we in dit bestek de nationale, Europese en intercontinentale verenigingen nog niet duiden. De ervaringen uit de praktijk zullen nog voldoende lessen leren. Ook in andere landen zijn lokale soevereiniteitsontwikkelingen gaande. Dergelijke ontwikkelingen verdienen alle aandacht, zoals ook tal van andere initiatieven die een echte (lokale) democratie voorstaan. In nauw verband hiermee staan de technologische ontwikkelingen, die juist op lokaal niveau uitstekend geschikt om te testen en toe te passen.

Bijlage 2

WAT SPEELT ER OP DE TRANSITIEPADEN NAAR EEN LOKALE DEMOCRATIE: DE GEMEENTEVERENIGINGEN I.O.

Nederland heeft op 25 september 2015 zich gecommitteerd aan de 17 Global Goals van de Verenigde Naties, de zogeheten Sustainable Development Goals, de SDG's. Het Nederlandse samenwerkingsverband van VNGi, Gemeenten4GlobalGoals en UCLG heeft in een praktische brochure deze Wereld Doelen vertaald naar 92 concrete subdoelen: 'Wat Lokale Overheden Moeten Weten'. Er zijn zelfs nog meer nuances: 169 sub-subdoelen, zie SDG Nederland. Gezien de gevolgen van globalisering en digitalisering valt er juist op lokaal niveau veel te bereiken. Ten gevolge van deze impliciete samenhang in de 24/7 maatschappij staat er voor burgers veel op het spel. Er is een onmiskenbare samenhang op ieder niveau van de gemeente. Vanuit de eigen leefomgeving, vanuit het gezond behoud van de commons, zullen de lokale prioriteiten verschillend zijn. Een integrale visie en aanpak staan voorop.

Ter inspiratie een tiental indicatoren die in de praktijk van toepassing zijn binnen het publieke domein. Think global, act local, is het internationale adagium. In alfabetische volgorde:

**#affordable #circular #democratic #divers #fair #healthy #safe #sustainable
#transparent #unstereotype**

Binnen de traditionele publieke domeinen zijn er vanuit de SDG's een aantal prioriteitsterreinen te onderscheiden. Ter inspiratie een tiental terreinen, in alfabetische volgorde:

- **Energie:** gezonde, betrouwbare, duurzame/circulaire, betaalbare energie. Doel 7
- **Gezondheid:** preventie, schone lucht, licht, schoon water, gezond voedsel. Doelen 2, 3 en 6
- **Inkomen:** het bevorderen van een leefbaar en eerlijk inkomen voor iedereen. Doel 1
- **Jongeren:** kwalitatieve basisvoorzieningen met voldoende goedbetaalde professionals in duurzame, gezonde en eerlijke accommodaties (binnen en buiten) waar de belangen en behoeften van alle leerlingen echt centraal staan. Doelen 4 en 5
- **Openbaar Vervoer:** voor iedereen bereikbaar en betaalbaar, voorzien van schone energie incl. terugdringen vervuילend vervoer. Doel 9
- **Privacy:** alert zijn op de technologische ontwikkelingen qua big data en gebruik bij de zg. sociale media. Doelen 3 en 16
- **Productie/Consumptie:** het waarborgen van duurzame, gezonde en eerlijke productie- en consumptiepatronen. Doelen 12 en 15
- **Tijdenbeleid:** het bevorderen van gezonde werk- / school- en openingstijden. Incl. het zo veel mogelijk toegankelijk houden en beschikbaar stellen van publieke diensten. Doel 3
- **Veiligheid:** binnen een democratische gemeentevereniging kunnen de medeverantwoordelijke burgers de veiligheid en veerkracht vergroten. Doel 11
- **Werk:** het bevorderen van gezond, betaald en eerlijk werk voor iedereen. Met duurzame, eerlijke en gezonde materialen en circulair gebruik van grond en grondstoffen. Doel 8